

418 empreses participen en les enquestes de conjuntura del primer semestre de 2019, en la 45a edició

La construcció segueix com a sector més dinàmic, en contrast amb la debilitat del comerç

La indústria perd impuls i l'hoteleria frena el bon ritme expansiu dels darrers anys

Les expectatives empresarials són de moderació de l'activitat durant la segona meitat de l'any

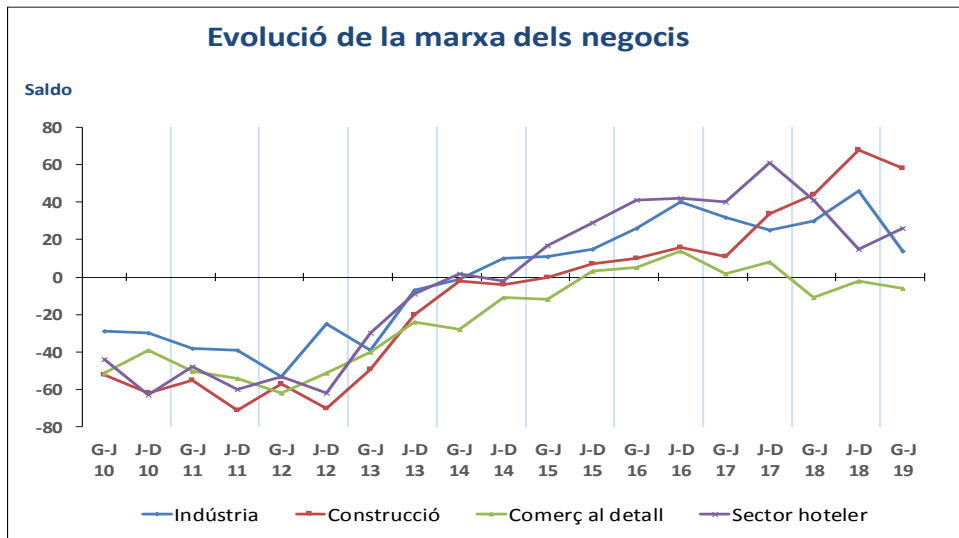
Andorra la Vella, 9 de desembre 2019.- La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) fa públiques avui les conclusions dels resultats de l'enquesta de conjuntura corresponent al primer semestre de 2019, en la 45a edició, i també les expectatives dels empresaris per a la segona meitat de l'any.

En les enquestes de clima empresarial hi han participat 418 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç al detall i l'hoteleria. L'anàlisi dels resultats permet obtenir informació sobre la conjuntura econòmica i l'evolució de l'activitat empresarial andorrana tant a la CCIS com a tots els estaments socioeconòmics d'Andorra.

Segons es desprèn de l'enquesta, en termes globals, la millora de l'activitat empresarial ha perdut ritme el primer semestre de l'any 2019. Per sectors, la construcció, que es manté en creixement des del 2015, continua sent el sector més dinàmic de l'economia, amb un ritme expansiu molt notable, superior al de la resta de sectors, aquest primer semestre de 2019. Ara bé, cal recordar que els nivells de producció encara són baixos i que el pes del sector sobre l'economia se situa molt per sota dels valors històrics d'abans de la crisi. Les empreses han fet una valoració força positiva de la situació actual dels negocis de la construcció i preveuen que el fort creixement es continuarà consolidant en la segona meitat del 2019.

En contrast, però, el comerç minorista segueix oferint els resultats més negatius, ja que s'ha mantingut en la línia dels baixos nivells d'activitat registrats els darrers anys. En el sector del *retail* hi ha una preocupació evident per la manca d'impuls del consum i el baix poder adquisitiu dels visitants. Hi influeixen el context actual de desacceleració econòmica global i, sobretot, el canvi d'hàbits dels consumidors (creixement de les vendes online, prioritats de despesa diferent i recerca tot l'any d'ofertes i descomptes). Els comerciants no esperen una millora de la situació a curt termini.

NOTA DE PREMSA

El sector hoteler, afectat també per una pèrdua d'impuls del turisme, ha frenat el fort ritme expansiu dels darrers tres anys i ha mostrat un balanç dels negocis més discret. En conjunt, el grau mitjà d'ocupació ha empitjorat força en relació amb el mateix període de 2018. Cal remarcar que les perspectives per al segon semestre de 2019 són les més pessimistes dels últims cinc anys, ja que l'empresariat hoteler anticipa la continuïtat de la desacceleració de la demanda.

Finalment, la indústria ha frenat el ritme de recuperació, fins al punt que ha presentat els resultats menys favorables dels últims tres anys. La pèrdua d'impuls de la indústria s'ha materialitzat en l'evolució de la producció, que ha seguit una tendència a la baixa per primera vegada des de l'any 2014. Les perspectives, poc entusiastes, per al segon semestre són d'un deteriorament més intens de la situació industrial.

En conclusió, el deteriorament del context internacional, i més en particular, la desacceleració de l'economia espanyola, està començant a afectar l'economia andorrana, que està perdent impuls lentament, arrossegada en bona mesura també per les dificultats que troba per diversificar-se i evitar la forta dependència dels sectors turístic i financer.

Pel que fa a les perspectives, els resultats de les enquestes de conjuntura de la Cambra mostren una certa moderació de les expectatives de les empreses andorranes de cara a la segona meitat de l'any 2019, amb un sector de la construcció que mantindrà un comportament relatiu millor que la resta de sectors. En canvi, els serveis seguiran perdent impuls, arrossegats en bona mesura pels pitjors resultats del turisme.

NOTA DE PREMSA

La tendència a la moderació que mostra l'economia andorrana queda reflectida en l'evolució dels principals indicadors d'activitat disponibles fins al moment. En concret, destaca la reducció interanual del nombre de visitants en l'acumulat dels deu primers mesos de l'any (-2,4%), fruit del descens dels excursionistes, que només ha estat contrarestat en part per un increment escàs dels turistes. A més, el nombre d'assalariats ha afluixat el ritme de creixement fins a l'agost (+1,8%) respecte al mateix període d'un any abans (+3,3%); alhora, el nombre de demandants en recerca de treball està creixent a doble dígit interanualment. Un altre indicador clau que evoluciona menys favorablement fins a l'octubre en relació amb un any enrere és el de les importacions totals (+1,5%). Destaca la caiguda registrada per les compres a l'exterior de materials de construcció (-16,0%), que podria estar anticipant un punt d'inflexió en el dinamisme d'aquest sector. En la mateixa línia, cal afegir que s'observen descensos del consum d'energia elèctrica (-1,6%) i de les matriculacions de turismes (-5,6%) durant els primers deu mesos de l'any.

Tanmateix, les dades oficials d'estimació de creixement del PIB fins al segon trimestre de 2019 mostren encara uns increments per sobre del 2%, que malgrat que puguin empitjorar durant la segona part de l'any, permetran que l'economia andorrana registri un creixement positiu, si bé modest, durant l'any 2019.

ANÀLISI PER SECTORS: EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT DURANT EL PRIMER SEMESTRE DE L'ANY 2019

INDÚSTRIA. En el primer semestre de 2019, el sector industrial ha frenat el ritme de recuperació i ha presentat l'evolució de la marxa dels negocis menys favorable dels últims tres anys, un fet que suggereix un alentiment significatiu de l'activitat industrial.

La pèrdua d'impuls de la indústria s'ha materialitzat en l'evolució de la producció, que ha disminuït per primera vegada des de l'any 2014, afectada per un afebliment de la demanda domèstica i per un menor dinamisme de l'entorn econòmic exterior. Aquest fet ha limitat el ritme exportador de les empreses andorranes (les exportacions totals de béns han disminuït un 6,9% interanual durant els primers sis mesos de l'any 2019, en contrast amb l'augment del 16,2% de 2018).

El grau mitjà d'utilització de la capacitat productiva, s'ha situat en el 70%, un nivell 2,7 punts inferior a la mitjana de 2018 i la cartera de comandes, ha empitjorat respecte als dos semestres anteriors, amb el 29% de les empreses enquestades que l'han situat en nivells poc satisfactoris.

Quant als obstacles que frenen la marxa favorable dels negocis, el principal és la debilitat de la demanda (58%), seguit per la manca de mà d'obra qualificada (43%) i l'augment dels costos d'explotació (36%).

CONSTRUCCIÓ. La construcció continua sent el sector més dinàmic de l'economia andorranera. Els resultats de l'enquesta de clima empresarial confirmen que l'activitat constructora ha mantingut un ritme expansiu molt notable al llarg del primer semestre de 2019. En concret, el 63% de les empreses enquestades han qualificat de bona la marxa dels negocis, i tan sols un reduït 5% d'empreses han assenyalat una evolució negativa de l'activitat.

El volum d'obra executada segueix recuperant-se, un fet que confirma que l'activitat està remuntant progressivament (gairebé la meitat de les empreses, el 46% del total, continua assenyalant un increment dels treballs executats en relació amb un any enrere). En paral·lel, l'obra contractada també manté una trajectòria de millora, gràcies al comportament més dinàmic del sector privat, que se sustenta en el creixement de l'edificació residencial.

Aquesta bona conjuntura s'explica per l'impuls de la demanda d'habitatges, afavorida per un augment de la confiança de les famílies –en un context de lenta millora del mercat laboral i de les rendes salarials– i per un període llarg de facilitats financeres.

NOTA DE PREMSA

En canvi, pel que fa a l'obra civil, el ritme de contractacions s'ha continuat considerant baix, sobretot a causa de la disminució de la licitació d'obra pública per part del Govern (el pressupost de 2019 estableix una reducció de la inversió real del 12,9% respecte a l'any 2018).

Pel que fa als factors que limiten la millora dels negocis, destaca el fet que la manca de mà d'obra qualificada repeteix, per quart semestre consecutiu, com la preocupació més important de les empreses, assenyalada pel 79% dels enquestats.

COMERÇ MINORISTA. El comerç és el sector que continua oferint els resultats més negatius de l'enquesta, ja que s'ha mantingut en la línia dels baixos nivells d'activitat registrats els darrers anys. La manca d'impuls del consum, el baix poder adquisitiu dels nostres visitants i, sobretot, el canvi d'hàbits dels consumidors són factors que continuen limitant la capacitat de recuperació de l'activitat del sector.

Les valoracions dels comerciants sobre la marxa dels negocis mantenen un to pessimista. En termes globals, el 23% dels comerciants l'han considerat bona, davant del 29% d'enquestats que l'han valorat negativament. Per subsectors, la situació dels negocis ha estat comparativament menys satisfactòria als supermercats i grans magatzems (en què el 78% han registrat uns volums de facturació inferiors als d'un any abans) que a la resta del comerç més especialitzat. I en funció de la classe de productes, contrasta l'evolució més favorable de les branques d'equipament de la llar (per l'increment d'activitat del sector de la construcció) i també de la d'higiene i sanitat, davant de les valoracions més pessimistes del subsector de roba i calçat.

En paral·lel, les vendes al detall segueixen sense remuntar. En opinió dels comerciants, la xifra de vendes global ha continuat disminuint en relació amb els dos semestres anteriors, tot i l'esforç que estan fent els comerços per aplicar importants descomptes i promocions per impulsar les vendes. Aquesta dinàmica de descomptes preocupa els empresaris del sector, ja que, en un context d'elevada competència i de disminució de la despesa de consum, els beneficis se'n ressenten.

En aquest context, no és estrany que la debilitat de la demanda es mantingui com el principal factor assenyalat per les empreses entre els obstacles que limiten la millora dels negocis, amb el 60% dels comerços que l'han assenyalat.

Com a incidència especial, molts establiments comercials del Pas de la Casa han destacat l'impacte negatiu sobre l'activitat comercial pel tancament i les restriccions dels accessos amb França durant un període acumulat de prop de 532 hores, a conseqüència tant de la neu com de l'esllavissada que hi va haver a l'abril. En aquest sentit, el 67% dels comerços enquestats del Pas de la Casa han indicat que han patit una disminució interanual de la xifra de vendes al llarg dels primers sis mesos de l'any 2019, un percentatge força superior al del conjunt de comerços de la resta del país (el 47%).

NOTA DE PREMSA

SECTOR HOTELER. El sector hoteler, afectat per una pèrdua d'impuls del turisme, ha frenat el fort ritme expansiu dels tres anys anteriors i ha mostrat un balanç dels negocis més discret aquest primer semestre de 2019, a causa d'un comportament menys favorable dels mercats emissors tradicionals –espanyol i francès–, en un context de debilitament progressiu de les seves economies. Aquest fet és molt significatiu si considerem el pes del sector turístic com a motor de l'activitat econòmica d'Andorra.

Les valoracions dels hotelers sobre la marxa dels negocis s'han mantingut en un rang positiu, però mostren el caràcter menys optimista en aquest període des de l'any 2015, quan es va iniciar la recuperació del sector.

En conjunt, la mitjana d'ocupació s'ha mantingut en nivells similars als del semestre anterior, però per contra ha empitjorat bastant en relació amb el mateix període de l'any 2018, especialment a les parròquies altes.

Destaquen en particular els mals resultats assolits a les zones de Canillo i d'Encamp, on el ritme d'activitat ha afluixat molt aquest semestre, en bona part a causa del tancament de la carretera d'accés a França durant dies (3 de cada 4 establiments hotelers ubicats en aquestes parròquies han assenyalat uns índexs d'ocupació inferiors als registrats ara fa un any). Pel que fa a les parròquies baixes, els registres d'ocupació han estat en conjunt més satisfactoris, especialment a les zones d'Andorra la Vella i d'Escaldes-Engordany, que en general han mantingut uns bons nivells d'activitat.

La debilitat de la demanda ha guanyat pes com a factor que limita la millora de l'activitat per quart semestre consecutiu i ja preocupa el 66% de les empreses consultades, seguit per l'augment dels costos d'explotació (el 62%) i la manca de personal qualificat (el 60%).

PERSPECTIVES PER AL SEGON SEMESTRE DE 2019

- **INDÚSTRIA:** Els empresaris es mostren poc entusiastes amb les perspectives futures i avancen un deteriorament més intens de la situació industrial al llarg del segon semestre de 2019. Les empreses preveuen un cert estancament de la marxa dels negocis i dels volums de producció. L'indicador de clima industrial, que mesura el nivell de confiança, també reflecteix els ànims més pessimistes de les empreses. Aquest índex ha empitjorat 8 punts respecte al semestre anterior i s'ha situat un altre cop en cotes negatives (-3,0 punts).
- **CONSTRUCCIÓ:** El sector de la construcció continuarà consolidant el fort creixement de cara a la segona meitat de l'any. Les empreses esperen que la marxa dels negocis continuarà millorant i que el volum d'obra executada tendirà a augmentar. A més, preveuen un increment de les contractacions en la branca d'edificació residencial, per l'augment del ritme d'activitat vinculat a l'obra nova i a de rehabilitació. En opinió de les empreses, la bona marxa de l'activitat permetrà continuar creant llocs de treball en el sector.
- **COMERÇ MINORISTA:** Les expectatives no mostren signes apreciables de millora i indiquen que l'activitat comercial continuarà presentant uns registres d'activitat molt discrets. La marxa dels negocis seguirà una tendència estable i les vendes es mantindran en nivells encara baixos en la majoria de comerços.
- **HOTELERIA:** Les perspectives de les empreses són les més pessimistes dels últims cinc anys i anticipen la continuïtat de la desacceleració de l'activitat hotelera al llarg dels propers mesos. Les empreses preveuen un lleu empitjorament de la marxa dels negocis, en línia amb una disminució moderada del grau mitjà d'ocupació.

VALORACIONS I ACTUACIONS DE LA CAMBRA 2020

Miquel Armengol, president de la Cambra, ha assenyalat alguns factors que preocupen a les empreses i incideixen en la marxa de la seva activitat. Alhora, ha avançat les principals línies d'actuació de la Cambra per a l'any 2020.

El sector turístic en general, i especialment el comerç, remarquen que els visitants d'Andorra són cada cop més *low cost*. Per revertir aquesta situació cal fomentar la implementació d'un model turístic més sostenible, que atregui un turisme de més llarga distància amb una despesa per turista més elevada que la del visitant de proximitat per a superar l'escull de l'estacionalitat.

El sector comercial assenjala que es veu molt perjudicat per la forta competència del comerç online. La irrupció dels grans competidors digitals és una tendència global que s'ha de contrarestar amb una millora de la qualitat del servei i de la gamma de productes. Cal, sobretot, personalitzar l'oferta i millorar l'experiència i l'ús de la tecnologia de consum. La Cambra està analitzant les barreres que dificulten el comerç electrònic i les accions que es poden dur a terme per desenvolupar aquesta línia de negoci al Principat.

Per tot això, un dels reptes més importants de la Cambra continuarà sent acompanyar el sector del *retail* en l'adaptació als canvis en què està immers. L'entitat està posant tots els esforços en millorar la competitivitat dels comerços a través del programa de qualitat '*Certificat Comerç Excel·lent*', subvencionat pel Ministeri de Presidència, Economia i Empresa. Aquest any 2019 ha estat el punt de partida i ja s'han lliurat els primers sis certificats. La CCIS espera que durant el 2020 el projecte vagi avançant i molts més empresaris se sumin al programa. Aquesta eina és molt útil perquè els establiments millorin l'excel·lència del tracte amb el client, l'experiència de compra i la qualitat del producte. A més, també és important perquè els permet trobar el seu posicionament, diferenciar-se dels competidors i augmentar la rendibilitat del negoci.

També es continuarà en la línia d'aquests darrers anys i s'organitzarà un *Retail training tour experience* a Londres per posar a l'abast dels comerciants les darreres tendències del sector, i es proposarà un *Tourism training tour experience* destinat al sector turístic.

Els principals projectes que la Cambra desenvoluparà el 2020 per a promoure i facilitar l'activitat econòmica són:

-Conjuntament amb el Ministeri de Presidència, Economia i Empresa, la Cambra ha iniciat els treballs per analitzar les possibilitats de crear una zona franca dins d'Andorra, buscant el model que més s'adapti a les característiques del país, i continuarà treballant amb la Duana per agilitar al màxim tots els tràmits duaners d'importacions i d'exportacions de mercaderies.

NOTA DE PREMSA

-La CCIS continuarà insistint en la necessitat de disminuir els tràmits administratius, que són la gran assignatura pendent, que dificulta i impedeix no sols el bon desenvolupament de la inversió estrangera, sinó el dia a dia de les empreses.

-Per segon any la Cambra, juntament amb MoraBanc i INICED, presentaran els resultats del 2n estudi sobre la maduresa digital de les empreses, que permetrà veure els avenços fets.

-El proper mes de febrer, organitzarà una Jornada sobre economia col·laborativa en el sector del turisme.

-Conjuntament amb el Col·legi d'Advocats, s'estan duent a terme les darreres accions, davant el Govern perquè la posada en marxa del Tribunal Arbitral sigui una realitat com més aviat millor. S'espera que durant el primer trimestre del 2020 es constitueixi el Ple del Tribunal.

-El passat dia 25 de novembre la Cambra ha estat autoritzada com a Entitat de mediació. Durant l'any 2020 s'impulsarà una sèrie d'accions per promocionar aquest sistema de resolució de conflictes.

-Pel que fa a l'Acord d'associació, la Cambra continuarà treballant amb els diferents sectors econòmics i el Govern, en la identificació i l'anàlisi de les oportunitats i les amenaces per al sector empresarial existent i la creació de noves activitats.

-Es desplegarà el nou programa europeu de cooperació transfronterera entre Espanya, França i Andorra (CCI PirineusMed II - POCTEFA). Aquest és un projecte de les cambres de comerç de Girona, Lleida, Occitània, Pirineus Orientals i Andorra, finançat pel fons FEDER, a través del programa Interreg POCTEFA.

-En l'àmbit del Pla de Desenclavament, la Cambra preveu acabar l'any vinent els estudis necessaris per tal que EASA pugui emetre una valoració definitiva sobre la possibilitat tècnica real d'un projecte d'aeroport. També es duran a terme els estudis de viabilitat econòmica. Paral·lelament, la Cambra està analitzant la viabilitat de diversos projectes de connexions ferroviàries amb l'objectiu d'enllaçar Toulouse-Andorra-Barcelona.

-Per acabar, la formació continuarà sent un dels principals eixos de l'activitat, amb programes i cursos formatius, presencials i online, de duració i temàtiques diverses que s'estan redefinint i actualitzant constantment.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA
Tel. 00376-809292 / 00376-809291
<https://www.ccis.ad/premsa>